

KÉPES SZAKKÖZLŐNY A VADÁSZAT, LÖVÉSZET, HALÁSZAT ÉS HALTENYÉSZTÉS KÖRÉBŐL.

Szerkesztik: gróf ZICHY IMRE és gróf KREITH BÉLA.

Előfizetési ára: egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 70 kr. Megjelenik minden hó 1-én, 10-én és 20-án.

Levelek a „Vadász-Újság” szerkesztőségének, előfizetések a kiadóhivatalnak Budapestre, fürdőutca 4. sz. a. címzendők.

A vadászati és fegyveradó.

Midőn a „Vadászújság” f. évi 12. számában gróf Kreith Béla által e czim alatt irt czikket teljes mérvben alá írom: bátorságot veszek magamnak beszélgetés közben igen sokszor mondott egy eszmémet nyilvános megvitatás alá bocsátani. Helyesnek láttam volna a vadászati törvényt már eredetileg úgy alkotni, és helyesnek látnám most is azt akként módosítani, — még pedig úgy a közönség mint az államkincstár érdekében is, — hogy a vadászati adóra nézve három fokozat állapíttassék meg. Az 1-ső — legkisebb — fokozat a közönséges puskás-vadászatra; — a 2-ik — közép — az agarászatra; — a 3-ik — legmagasabb — a falka-kopós (harrier, fox-hound sat.) vadászatra.

Ez nagyon megfelelt volna azon indokolásnak is, a melyet a törvényjavaslat támogatására az akkori pénzügy-miniszter a törvényhozás elébe terjesztett. — Abban ugyanis az mondatott, hogy a miniszter nem tekinti ugyan a vadászatot egyszerűen „luxusnak”, s így a vadászati adót sem egyszerűen fényűzési adónak, de az, ha valaki vadászatot gyakorol, még is a jólét egy bizonyos fokára mutat, s a ki ily jólétet élvez, méltán áldozhat valamit az állam szükségleteire is. — Tehát: ha ezen jólétre vetjük az adót, — akkor nem tagadhatjuk, hogy nagyobb jólét kell az agarászathoz, mert már ehhez nem elég egy puska, de a helyett kell ló, és legalább két agár; — és a jólét még nagyobb fokára mutat az angol kopászat, mert már ezen neme a vadászatnak csakugyan tisztán l u x u s - v a d á s z a t. — Az általunk ajánlott fokozatos vadászati adó tehát megfelelt az indokolásnak, a melylyel az behozatott, és megfelelt a méltányosságnak, az igazságnak.

De legjobban megfelelt az a kincstár érdekének is. — Mert ha a közönséges puskás vadászatra 4—5 forint adót vetünk, minden kétségen kívül annyival többen váltandának ilyen vadászati jegyet, hogy már ezen első fokú vadászati jegyekből is több jövedelem lesz mint most; és még ezen felül lenne a 2-ik és 3-ik fokú vadászati jegyek jövedelme.

A 2-ik fokú, vagyis az agarászatra vetendő vadászati jegy díja lehetne 10 forint, vagy pedig maradhatna a mostani 12 forint is.

Végre az angol-kopászatra lehetne sokkal nagyobb díjat vetni, 50 forinttól 100-ig; mert a kik a vadászat e nemet űzik, ezen magosabb adó miatt arról bizonyosan nem mondanának le. Ily fokozatos adó megszüntetné egyszersmind azon méltánytalanságot is, miszerint most a luxus-vadászatot gyakorló gazdag ember ugyanazon adó mellett a vadászat m i n d e n nemét gyakorolhatja, míg a szegény ember csak is a gyalog puskás vadászatot.

Matolai Etele.

(Czikkiró nézeteit teljesen osztjuk. Mindent elkövetünk eddig is, és elkövetünk ezután is, hogy a jelenlegi káros hatású és helyesen semmikép sem indokolható vadászati és fegyveradó lejjebb szállíttassék. Indokolásunkat a jövő számban kezdődő cikksorozatunkban fogjuk részletezni. Azt hisszük, hogy minden igazi vadász támogatni fogja ebbeli törekvésünket. A „V.- és V.-Lap”, továbbá a „Vad.-Lap”-nak az említett adókra vonatkozó nézeteit a pénzügyminiszter ur sem helyesli és megígérte az említett adók leszállítását. Valószínűleg ez okból támadta meg a „Vadász- és Verseny-Lap” mult számában a kormányt azon állításával, hogy nálunk „a törvény holt betű.” Szerk.)

Vadász-naptár április hóra.

A vad tartózkodása. A vadkan marad a nagy sűrűben, az emsék ilyen helyütt süldenek.

A fiatal kanok és süldők külön kondákban tartózkodnak.

A fővad bogoz, néha túlköz, sőt ágaz is, de ágai gyöngék, feje viszked, a mikor a ritkás és vigályos erdőt keresi fel inkább, hogy fejéke kérgét hámozhassa.

Az őzbak folyvást hámozik.

A nyulak a vetésekbe vonultak.

Vadászat. A ragadozók vaczkait, odút, különösen a görénylyukakat és kölyköket kiirtani és pusztítani kell.

Hol sok a fővad, a jó darabokból lehetni.

A siket- és nyírfajdok elejtése a bükkfábimbó fejlődéséig tart; most van ideje bibicztojtást szedni.

Vadludak s hollókunyhóból a ragadozó madarak folyton lövetnek.

A várva várt erdei szalonkák e hó közepéig bizonyosan elérkeznek, s 10—12 napig tartózkodnak itt. Ha azonban elkésnek, akkor a szerint rövidebb ideig maradnak.

Himesászármadár a csalsípon, vadgalamb egyébként lehető; erdei szalonkák lesben és hajtóval, sárszalonkák vizslával üldöztetnek. E hó végén túl azonban kimélendők, mert a hátramaradottak alkalmasint költési szándokkal telepednek meg.

Kimélet-észrevételek. A fiatal vizslák a páros foglyokon merev álláshoz szoktathatók. Sokan e hónapot tartják a vizslák párosítására legezélszerűbbnek, mert a kölyök juniushoz egy évre esztendő lévén, idomítás után, sőt ezzel egyszerre gyakorlatba vehető.

A rőt vad rendszeren nem lövetik, mert e hóban szabadul meg a bogolytul (Emperling).

Fácánkertben a szabadban tojt tojásokat felszedni, vadaskertekben a bevetett földeket, ha megkiméltettek, felszabadítani lehet.

TÁRCZA.

Egy öreg szalonkavadász élményei.

A mit eddig a szalonkavadászatról beszéltem, az mind a lesre vonatkozik; hadd szóljak most már a busirozásról vagy — mint az újabb kor nevezi — cserkészetről, a vadászat e háládatosabb neméről is, midőn t. i. már nem a szalonkára bizzuk, hogy ő keressen fel minket, hanem arra való vizslával mi keressük fel őt.

És itt emlékeznem kell istenben boldogult Z—y Gábor barátomról, ki fiatal korában a messze vidék leghíresebb vadása s nekem e miatt vetélytársam volt. A nagy vadat menthetlenül s legszabályszerűbb lövéssel ejté el; fácánra (akkoriban még nagyon ritka vadra) nem volt eset, hogy hibázott volna; ebédlője tömérdek vadásztrophaeával, pár huszonnégyes agancsesal, füresa őzszarvakkal, kitömött siketfajdkakással stb. volt díszítve; ágyába medve bőréről lépett, kitűnő fegyverei vadkanagarakról függték alá; tarisznyája borz-, bundája farkas-, téli vadászöltözéké vidrabőrökből állott s e vadakat egytől-egyig mind maga lötte. Nimrod barátom azonban a lőtt szalonkák számát soha sem bírta annyira — sőt felére is alig — felvinni, mint én s

Vadászati műszavak.

Kopászat.

I.

Kopászat, (hunting), szarvas, róka, nyúl üldözését és elfogatását célzó vadászati mód, lóháton s együtt tartó és szimat után hajtó kopófalka segítségével.

Falkanagy, (master of the hounds), a kopófalka tulajdonosa, vagy kire a főfelügyelet van bízva.

Falkár, (huntsman) a kopók vezetője vadászat alatt.

Ostorász, (whipper in), ki a kopókat vadászat alatt a falkár rendeleti szerint féken tartja.

Kopós, (feeder), a ki a falkaól felett ügyel, azt tisztítja és a kopók eledelét főzi.

Barlangász, (earthstopper), kinek feladata: a róka-kopókkal vadászandó téren, éjjelenként a barlangok kijárását betömni.

Polenta, (pudding), árpa- vagy zabdara kifőzve.

Hűlesztő, (cooler), csekély teknő, melyben a kopók eledele főzés után kihül.

Váltó, (feeding trough), melyből 10—15 kopó eledelét egyszerre veheti.

Falkaól, (kennel), kopók szállítására készített ól.

Szarvaskopó, (staghound), legnagyobb fajtú, 24—27' magasságú s egyedül csak szarvashajtásra használt kopó.

Róka kopó, (foxhound), középfaj, 20—24' magas.

Nyúl kopó, (harrier és beagle), az előbbi vagy nagyobb faj 18—22', a másik vagy kis faj 12—18' magas, nyúlhajtásra alkalmazott kopó.

Rejt, (cover), erdő, kert, nádas, kukoriczás, szóval minden helyiség, melyről feltehető, hogy benne vad tartózkodik.

Rejtet átkerestetni, (drawing cover), kopófalkát rejtbe eresztetni, hogy onnan a szarvast, rókát, nyulat kihajtsa.

Rejtből kitör, (breaking cover), a kopók által hajtott vad, ha a rejtet elhagyja.

Tally ho! kiáltás, mely rókának a rejtből kitörését tudatja a vadászokkal.

She ho! hasonló kiáltás a nyúl felugrásakor.

ezt egyenesen és kizárólag csak annak tulajdonitá, hogy nála rendszeren kevesebb a szalonka, mint az én vidékemen. Ennélfogva meghívtam őt a szalonkaidényre s ő csakugyan nem is restelt jó két napi járó földről hozzám puskástól, vizslástól felrándulni.

Vizslája — jól emlékszem még Wrench nevére is — gyönyörű egy állat volt; szeméből ész és tűz nézett ki, mit minden mozdulata is elárult. Orra excellens, idomítása tökéletes, szóval, barátom nem adta volna egy tót faluért. Bennem azonban rögtön gyanút költött Wrench tüzessége s csakugyan ki is tűnt, hogy e kutya messze keres, mi pedig a szalonkabusirozásnál a leghátrányosabb dolog. De nem szóltam gyanumról semmit, még akkor se, mikor barátom fejesevélva és szánakozólag tekintett a sarkamnál álló Cáróra, mint azon vizslára, melyet én snepfekre szoktak használni.

Igaz, hogy Cáro külseje és viselete épen nem volt megnyerő; nagy és sárga szeme inkább álmosan, mint tüzesen pislogott; két füle lomhán fityegett le; mozdulatában semmi élénkség, s nyomomból otthon bottal sem lehetett elverni; az is áll, hogy egyéb vadra nem igen használható, de szalonkalesre és keresésre megbeesülhetlen volt. És én különösen e célra idomítottam e kutyámat: először kényszer útján vakon engedelmessé törtem meg annyira, hogy nemesak hívásomra vagy füttyentésemre, de még pillantásomra is úgy ügyelt, mintha csak dróton húznák; másod-

Elment! (gone away!) kiáltás, a rókának, vagy a nyúlak elillanásáról tudósítja a falkárt.

Nyílnak tart, (faces, the open), a róka vagy nyúl, mely a rejtet elhagyja és más menedéket keres.

Szimat, (scent), gőzkör, melyet az állat lehelle és a bőrénél lyukacsain át folytonosan működő kipárolgás képez, s mely a környező levegővel egyesülve a föld felett lebeg s a légállapothoz képest lassabban vagy sebesebben enyészik el.

Enyésző szimat, (cold scent), midőn ezt szél, hideg vagy hőség felzavarta és szünni kezd.

Legázolt szimat, (foiled scent), ha azt ott, hol kopók szünetet értek, ezeknek ide s tova czirkálása s a lovak körbenforgása félbe szakasztá; ugyanezt marha-, birka- és sertésnyájak közelében ezeknek büze okozza.

Lengő szimat, (drifting scent), ha a légréteg, mely a szimatot tartalmazza, a vad nyomától távolabb húzódott.

Mellig erő szimat, (breat high scent), ha oly terjedelmes légréteg tartalmaz szimatot, hogy a kopó elnyújtott fővel is követheti azt, tehát sebesebben, mintha fejét a földszinig leereszteni kénytelen.

Nyom szimatja, (pad scent), ha csak épen azon a helyen vagy közel ahhoz, hol a vad lábai érték a földet, fekszik a szimat.

Szimattartó, (holding the scent), a föld vagy lég, ha oly minőséggel bír, hogy az első felett, vagy a másodikban nem enyészik el hamar a szimat.

Jó szimatú nap, (good scenting day), L. mellig ér szimat.

Vissz-szimat, (heel scent), ha a kopók a vad menetével ellenkező irányban akarnak hajtani.

Ösztön, (dash), jó tulajdon kopóban, mely őt a szimat érzésére a vad után ragadja.

Jó orr, (good nose), a szimat felvételére képessé teszi a kopót.

Kalandozó, (skirter), oly kopó, melyben hajlam van a többtől eltérni, vagy más irányban hajtani, inzselkerkedni.

Garázda, (rioter), oly kopó, mely mást hajt, mint kellene, szófogadatlan vagy gyakorlat idején nem marad a ló mellett.

Előcsahos, (babblers).

szor soha, de soha sem engedtem messze keresni s a vizsla úgy mellém szokott, hogy még otthon is ritkán távozott el tőlem. Tagadhatlanul lombának látszott, pedig dehogy volt az! Az erdőben mintha csak kieserélték volna; sárga szeméből zöld fény villogott, élénken és szorgalmasan keresett, de mindig s intés nélkül közelemben, a kellő perczben hason feküdt s többet haladt esúszva-mászva, mint menve, hátra tekintgetve bevárta, míg én oldalt vagy szemközt, vagy oly állásba jöttem, honnan jó lövés nyílt; szóval Cáró előtt nagyon ritkán kelt szalonka, hogy én ne teljes kényelemmel lőhessek reá; ellenben a megállott madarak nagyobb részét akár a földről lőhettem volna el előle, mit eleinte — csak azért, hogy vizslámat az állásban szilárdítsam — meg is tettem, de mikor erre szükség már nem volt, soha többet; először, mert szinte lelkiismeretem ellen van, másodsor, mert nem szeretek közelről lőni, s úgy szétlőni szalonkát, hogy delikátnak tartott sara helyett akár az egész madarat piritósrá lehessen kenni. Rendes esetben bevárom az időpontot, midőn a felszállt madár nincs már többé emelkedőben s ekkor lövök, kivéve természetesen, ha messze van, vagy kettő kél egyszerre, mert ez esetben a második lövés végett az első nem lehet halogatni.

Gábor barátom e vidéken növekedvén fel, jól ismerte a környező erdőség minden egyes helyét, s mert vetelkedni jött, külön akart vadászni, állitván, hogy egyetlen szalonkával sem fog kevesebbet lőni, mint én. Elváltunk tehát

Futam, (run), a róka vagy nyúl találása és elfogatása közötti idő, mely alatt a hajtó kopók szimaton haladnak és a falkát lovasvadászok követik.

Szél ellen, (up wind), a hajtás vagy a futam irányát illetőleg.

Széllel, (down wind), a hajtás vagy a futam irányát illetőleg.

A tigrisölő.

Ázsia legklasszikusabb országának, Kelet-Indiának két oly ostora van, melyek ha nem léteznének, akkor bátran lehetne állítani, hogy a paradicsom nem a Jordán völgyben, nem Dzsizek vidékén, nem Baalbek körül, mint azt sok régiségbuvár állítja, hanem a Ganges által termékenyített Kelet-Indiában volna keresendő. India csakugyan áldott és szép ország, itt a lélek épen úgy, mint az érzékek, mindent talál, mi gyönyörködtet.

De mint említők, Indiának két rettentő ostora van, melyek az ott letelepülést épen nem teszik ajánlatossá: az ott uralkodó cholera-járvány és a veszedelmes állatok. Az első elkerülhetni mérsékelttség, óvakodás által, de az utóbbiaknak még mindig sok ezer ember esik áldozatul. A múlt évben egyedül 19.273 embert emésztettek fel a különféle állatok, jelesen 15.946 ember veszett el óriás és mérges kigyók, 917 tigrisek, 887 farkasok, 52 elefántok, 1471 gyíkok és más ragadozó állatok által.

A „Singapore Herald“ egy igen érdekes elbeszélést közöl egy nem régiben történt tigris-vadászatról, mely egészen különbözik azoktól, melyeket rendszeren ezen veszedelmes állatokra tartani szoktak. A tigris-vadászatra rendszeren elefántokon indultak a bátor vállalkozók. Lóháton nem lehet tigrisek ellen indulni, még pedig különféle okoknál fogva. A ló ugyanis már nagy távolságra megszagolván a tigrist, rendszeren megbokrosodik s lovasát magával ragadja, továbbá a ló oly helyeken, hol tigrisek szoktak lenni, erdőkben és nádasokban, nem igen használható, az elefánt ellenben ormányával mindenütt utat tör magának és a nádasokban és vízben könnyen halad.

egymástól, ő keletnek tartott, én nyugotnak és vizont, s reggeli 9 órától délutáni 3-ig (mi a busirozásra a legalkalmasabb idő) vadászván, az első három nap eredménye a következő lett:

Az első napon én hetet lőttem, ő hármat, második nap én ötöt hoztam, ő csak egyet, harmadik nap hazatért én nyolcz darabot szedtem elő táskámból, míg ő ismét csak háromig bírta felvinni. Az arány tehát 20:7 ellen állott s barátom oly lehangolt, sőt szerencsétlen volt e miatt, mint a kinek vetését jég verte el. Meg van babonázva, ugymond, mert ő ennél otthon is többet lő, pedig világos, hogy itt több a szalonka, mint nála Sz.-megyében, vagy talán hogy én válogattam ki magamnak a jobb helyeket?

„Sem az egyik, sem a másik — szóltam én, midőn az esti les után kandalló mellett pipáznának — az eredmény gyakran csekélységekől függ, melyekre sokan nem ügyelnek, holott is tényezői azok a sikernek. Lásd barátom, te ép oly jól lósz — ha nem jobban — mint én, esti leseink eredménye egyenlő, s ha a keresés eredménye oly aránytalan, ennek okait én ma már körülbelől tudom s elmondom, ha megengeded.“

„Sőt kérlek —“ szolt ő kissé boszúsan és hátravetvén magát a nagy bőrkarszékben.“

„Kezdjük a kisebbeken. Im, ruhád össze-vissza van tépve; Zsuzsi már tegnap is alig bírta összefoldozni nadrágodat.“

Van a közönséges vadászaton kívül még egy mód, melyet azonban csak az állatseregletek és állatkertek gazdagítására alkalmaznak. Ez abból áll, hogy kikémlik a tigris vermét s a száraz faleveleket madárléppel kenik meg. A tigris később elhagyja vermét és talpa tele tapad a lépes lehullott levelekkel; szájához kap s menekülni igyekszik azoktól, de ezek orrára, szemére tapadnak, a tigris ezáltal dühössé lesz, hömpölyög a levelekben és tökéletesen tehetetlenné lesz, (?) ekkor a kulik — szolgák — hálókkel, kötelekkel neki esnek és éheztetés által megtörik az elfogott állatokat.

A Singaporei lap a tigris-vadászatnak egészen más nemét közli. E szerint egy leleményes katonatiszt, egy bennszülött ezrednél, egy éjjel 15 tigrist ejtett el. Ezen tiszt neve Muza Akhbár khán, a 28-dik szikh lovasezred századosa volt.

Muza Akhbár khán egy igen szép özvegy begumnak (indiai hercegnőnek) udvarolt, de hasztalanul, mivel a nő szíve vihhatatlan maradt. A begumnak két gyermeke volt, egy ifju és egy lányka. Egy éjjel egy tigrist az éhség oly vakmerőségre kényszerített, hogy nemcsak a begum háza udvarába, hanem egy ablakon át a szobába rontott, hol a gyermekek dajkájukkal időztek; a fiúcskát megragadta és vele ismét kiszökött. A begum kétségbe volt esve. Az indiai nők mindenben szenvedélyesebbek európai nőinknél, s midőn más napon Muza Akhtár hozzá sietett, őt vigasztalándó, a begum fogadást tőn, ha Akhbár khán 12 tigrist elejt, nejjé lesz. De hozzá tette, hogy mindezen tigriseket sajátkezűleg és egy hét leforgása alatt kell leölnie és kétségbevonhatlanul bebizonyítania, hogy senki sem segítette őt ezen főbe járó merényletnél. Akhtár khán azonnal ajánlkozott és haza ment, hogy gondolkozzék, miként vigye keresztül azt, mit ígért. A fő feladat az volt, tizenkét tigrist találni, mert a tigrisek ritkán gyűlnek nyájukba, legfeljebb párosan találhatni őket.

Megtörténik azonban, hogy a tigrisek az év bizonyos szakában egy vidékre jönnek, és ilyenkor gyakran megesisik, hogy egymást megtámadják, ez kivált fájzaskor történik, midőn a tigrisek így csoportosulnak. Esetlegesen ez épen most történt így és nagyon hihető, hogy azon tigris is, mely a begum fiát elragadta, ezen csoportozhoz tartozott. Ilyenkor a tigrisek legéhesebbek.

„Arravaló, a közé a sok istenadta tövisbokor, galagonya, kökénytövis közé ne is vigyen az ember jó ruhát — —“

„Sőt ellenkezőleg, alkalmas ruhát kell viselni, hogy az ember kényelmesen, biztosan s így gyorsan haladhasson. Lásd az én bőrnadrágomon legfőleg csak karezolás látszik: tömött posztóju dolmányomon egyetlen lyuk sincs, de nem is szürkált meg engem a tüske s nem gátolt a menésben, sőt a lövésben se, mint téged, midőn ily szürös bokrok közé szorúlva nem követhetted Wrenchet, s szalonkád lövés nélkül ment el.“

„Igaz, na de jövőre nyakig bagariába is öltözöm.“

„Ha ezt épen nem is teszed, de mindenesetre jó lesz balkezre minél vastagabb bőrkesztyűt húzni, s nem lesz rajta oly hosszú karezolás, mint most.“

„Szép, de aztán szeretném látni az embert, ki ily vastag keztyűben jól löjjen.“

„Én csak a bal kéziről szóltam, melyre a vastag keztyű, a bokrok és tüskék elhárítása végett szükséges: a jobb kézen elég a finom keztyű is, sőt én erről is levágom a mutató ujját, hogy a ravasz érintése annál finomabb érzékkel történjék. Továbbá igaz, hogy szép vadászkalapod van s jól áll a sokféle szárnyasvad tollából hozzátűzött bokréta, de szalonkavadászatra én azt még sem vinném, mert könnyen megtörténhetik ismét tegnaptól panaszolt eseted, hogy csaknem a lövés percében billenti azt le fejedről valamely

Muza Akhbár khán az alkalmat felhasználta és egy tervet főzött ki, melyről remélte, hogy sikerülni fog.

Singaporetől mintegy hét angol mértföldnyire, két domb közt nádas nyúlik el, mely majdnem a városig terjed, onnét keletre egy ős erdő kezdődik. A két domb nem több, mint mintegy 250—300 méternyire áll egymástól s majdnem egyforma magasságu.

Muza Akhtár khán a Singaporehez közelebb fekvő domb kupjára egy 10 láb magasságu és mintegy tizenöt lábnyi átmérőjű erős vasrácszatból és négy öntött vasoszlopból álló ketrecz alakú épületet állíttatott fel kuhjai által. Az oszlopok mélyen be voltak czölöpözve a földbe, a lézágok a rácsok közt alig voltak szélesebbek 2 hüvelyknél. Ezen kalitka belsejében egy kerti asztalnál és egy tábori széknél más butorzatot nem lehetett látni. Az asztal alatt egy bőrdőn üelmi szerekkel és körös-körül több kétesövű töltött fegyver hevert a földön. A szemközti domb tetejére fazölöpöt állíttatott fel.

Muza Akhtár bevárta a nap lehunyását, egy pár kulit négy bivalylyal előre küldött, melyeket a szolgák a karóhoz kötöttek, ő maga pedig a kalitka belsejébe zárkozott.

A tropikus éghajlat alatt az alkonyat alig tart pár percig s így rögtön sötétség áll be. Most azonban a sötétség a fényes hold világa által csakhamar eloszlatott. Muza Akhbár lámpáját meggyújtotta és várta a vadállatok megérkezését. Percziglen sem kételkedett, hogy megérkeznek, csak azt nem tudta, mikor.

A tigrisnek igen éles szaglása van s legnagyobb távolságra megszagolja martalékát, kivált ha a léghez a szagot feléje hajtja. Annyit megtudott, hogy a tigrisek az erdőben tanyáznak, de találtak nyomokat a nádasban is. Így tehát számítása szerint éjjel előtt a tigrisek minden esetre mutatkozni fognak.

Számítása csakugyan nem esalta, mert 11 óra tájban kelet felől az erdőben hallott erős vonítást, mely mindinkább közeledett. Nemsokára csakugyan meg is pillantott két tigrist, melyek mintegy órszemek közeledtek azon dombhoz, a melyen a bivalyok a karóhoz voltak kötve. Ezek is megérezhették ellenségeiket s bögésük a tigrisek ordításával összevegyült. Azonnal rá megpillantotta az összes tigriscsoportot. A fenevadak iszonyu szökésekben siettek a bivalyok felé.

alkalmatlan ág, s míg az ember szemét védi, a szalonka elmegy. Én csak ezt az egyszerű kis sapkát viselem, mely jól fejemhez tapad, ellenzője pedig ágbog és napsugár ellen védi szememet.“

„Van még több kifogásod is?“

„Van — s legelőször is puskád ellen — —“

„Ah valóban? ezt legkevésbé vártam s engedj megjegyznem, hogy becsmérelt puskámat még sem cserélném el a te szerencsésebb disznólábadal.“

„Én szívesen cserélnék, sőt a cserét még egy harmadfű üszövel is megtoldanám — mondtam én, mosolyogva kissé barátom szokatlan ingerültségén, mit csak a vetelkedés rosz eredménye szült kedélyében, — de rögtön ismét szereznék magamnak egy ily disznólábat, mely könnyűsége és kurtasága miatt sokkal ezélszerűbb a szalonka-vizslaszatra, mint a te százszor becsesebb fegyvered, mely azonban nehéz arra, hogy a cserkészetenél, — hol minden perczen lövésre készen kell állni — órákig hóna alatt és jobb karjában hordja az ember, másrészt pedig egyéb szárnyasra és szőrmes vadra nagyon alkalmas csöve túlhoszú s tegnapelőtt is megesejt rajtad, hogy vége egy bozótban akadt meg a pillanatban, mikor arezhoz akartad emelni, s a szépen húzó szalonka bántatlan ment el. — Im ily csekélységek miatt máris három madárral van kevesebb.“

„Jó, megengedem, de ez csak három, s ha ezeket le-

Muza Akhbár ekkor egyik fegyverét felkapta és a kalitka rácszatához állván, elsütötte azt a tigrisekre. A lövés nem talált s azt egy másik követte, de ez is csak könnyen sebzett meg egy tigrist. A második lövésre a tigrisek odahagyták a bivalyokat s mindnyájan a kalitkának rontottak. Muza Akhbár addig, míg a nádason át nem jöttek, nem lőtt rájuk, de midőn felfelé vágattak a kalitkához, a tigrisek egyikét oly jól vette célba, hogy ez azonnal felfordult.

Alig mult el azonban egy percz, már a többi tigris megrohanta a kalitkát. Ha a rácsok nem lettek volna a legszilárdabb kovácsolt vasból, bizonyosan össze-törték volna. Akhbár most visszavonult asztalához és onnét lőtt az egyes tigrisekre. Többen ezen állatok közül fölugrottak a kalitka fedezetére. Akhbárnak majd minden egyes lövése talált. A tigrisek dühét és mérgét jellemzi az, hogy mindaddig, míg csak mindnyájan agyon nem lövettek, nem hagyták el a rohamot. Volt több tigris, melyre két lövést kellett elsütnie. Végre a borzasztó vadászat be volt fejezve. — Más napon reggel a kulik a hely színére jöttek több szekérrel. Ekkor megszámlálták a tigriseket, ezek közül egy a nádásban hevert, három a kalitka fedelén, tizenegy pedig köröskörül feküdt. — Akhbár khán diadalmenetet tartott a lelőtt tigrisekkel Singaporében.

Hogy az özvegy szavát tartotta, alig szükség említenünk.

Kászonyi Dániel.

A VASARNAPI PUSKÁS.

LÖVÉS Z E T.

A golyófegyver és lövete.

(Vége).

Minél magasabb az irányzó, annál közelebb leend az első, és annál messzebb a második löpönt; és megfordítva, minél alacsonyabb az irányzó, annál messzebb leend az első, és annál közelebb a második löpönt. A kívánt magasság elérése után irányzónkat és célpontunkat (Műtke) a cső felső szélességének közepére állítván, egy papírra felrajzolt függőleges vonásra kezdjük lövéseinket. A fegyver felállításánál arra kell ügyelni, hogy az teljes vízirányban — a papírra rajzolt vonással egyenszöget képezve — nyugodjék. (A csavarokkal megerősítés által legbiztosabban érhető el a fegyvernek teljes nyugalomban elsütése.) Az első lövéseknél már meglátandjuk, ha irányzó vonalunk a golyó pályájára kellőleg van-e alkalmazva s a golyók a függő vonalt megtartják-e? Ha a golyók a függő vonalon mintegy felfüszve lenni látszanak, akkor irányzó vonalunk állását eltaláltuk; ha pedig a golyók a függő vonaltól jobbra esnek, akkor irányzónkat jobbra, ha pedig a golyók balra esnek, akkor irányzónkat is egy kissé balra helyezzük, mindaddig, míg az irányzó vonal a golyó pályájának kívánataink szerint meg nem felel. Ha pedig minden fáradozásunk dacára sikeres eredményre nem juthatnánk, akkor a cső vonásaiban van a hiba s fegyverünket vagy luzassuk ki újra, vagy adjunk tovább rajta.

Az első távolsági lövések kellő eredménye után a második löpönti távolról (Kernschussweite) kezdjük lövéseinket. Szabályosan fűrt csövű golyófegyvernél, ha az első löpönti távolról pontosan belövetett, a második távol-

lövöm, te mégis tizzel vagy előre. Ez már aztán csakis a szerencse dolga, nem tagadhatod.“

„A szerencsének is lehet része benne, de a siker attól is függ, mint használjuk fel a szerencsét.“

„Például? Hát nem esett-e mind a hét szalonka, melyre lőttem?“

„Igaz, egyet sem hibáztál, mert mint magad mondád — kétséges lövésekre nem vállalkoztál s csak tisztas helyeken, hol az egész madarat láthattad, lőttél. És ezen óvatosság igen szép állandó vadnál, ott magam is követem e szabályt, de az erdei szalonka, e gyorsan átvonuló vendég nem érdemel ily tekintetet. Sehoh se nyilik annyi alkalom merész lövésre, mint szalonkavadászatnál, kivált szeles napokon, s én részemről rálövök, bármily keskeny rézszen át, bármily sűrűségben, legsebesebb röptében, — sőt még akkor is, ha a szél szinte sodorja a madarat. Igaz, hogy a seréret néha ágak fogják fel s a madár elmegy, nem tagadom, hogy legközelebb is kettőt hibáztam, de a végeredmény mégis részemre hajlott.“

Gábor barátomnak nagy elégtétel volt hibázásaim bevallása, s ezentúl engedékenyebb arccsal hallgatta tanácsaimat.

„Továbbá, folytatám én, roszt helyeket választottál a keresésre, azon alacsony nedves völgyeken, hol többnyire jártál, száraz tavaszokon sok a szalonka, de az ily esős tavaszon, mint az idei, inkább a magaslatok felé tart-

nak, mert a talnedves talajt ép oly kevésbé kedvelik, mint a szárazat. Mig tehát te az aljakon kerestél, én fenn jártam s madaraim legnagyobb részét elhagyott erdei utakon és fiatal kopár vágásokban találtam, mert ha a bokrok esőtől nedvesek, a snepfék ily tisztas helyeken örömet tanúznak. Végül Wrenchről ép azt tartom, mit hosszúcsövű puskádról; ez pompás fegyver, az pompás kutya, de egyik se busirozásra való.“

A kutya-articulusnál barátom ismét tűzbe jött, másnap azonban, midőn együtt mentünk ki s ő Cáró működését látta, meggyőződött állításom igaz voltáról. Egy pár csendes, derült, verőfényes napunk volt ezután, melynek nyugodt légkörében a szalonkát tisztán láttuk kelni és ismét levágódni, mi feltalálását nagyon megkönnyíté s én e két nap alatt tizenötöt lőttem, barátom hárommal kevesebbet. Aztán hideg és viharos napok következtek s ezekkel az 1821-ki jó szalonkaidénynek vége is lett. E szeles napokon sovány volt az eredmény, de nem is érdemes ilyenkor egy-két vadásznak kimenni; mentül többen vannak s így mentül szélesebb a busirozók vonala, annál jobb, ha az egyik nem, a másik látja meg, hova vágódott le a sebesen húzó szalonka.

BÖLÉNYEK HARCZA MEDVÉVEL.

ról való belövés nem szokott fáradságba kerülni, miután csak ritkán fordul elő, hogy csekély golyóeltérések következtében az irányzó vonal módosítást kívánna. Ha azonban a függő vonaltól a golyóeltérések nagyon észrevehetőek lennének, akkor a cső szabálytalanul van furva s ily csövű fegyvernek pontos belövése sok fáradozást igényel, mert nemcsak a célpont, hanem az irányzó állásán is — így különösen — addig kell segíteni, míg az irányzó vonal mind a két távolságnak meg nem felel. (A szabályos fűrésű csövek nagyon ritkák s azért ritkán is látni oly fegyvert, melynél az irányzó és a célzó gomb a cső felső szélességének közepén állana.)

Pontosan belőtt fegyver birtokában a golyólövőnek következőkre kell ügyelnie: Minden test, mely a levegőben — valamely dobás vagy taszítás következtében — vízirányban halad, a föld vonzó erejénél és saját súlyánál fogva süllyedni kénytelen. Ezen süllyedés által, — melynek a fegyverből kilőtt golyó is ki vagon téve — létesül az irányzó vonalnak a golyópálya általi második átvágása. Ennélfogva, ha valamely tárgyra vízirányban czélozunk, mely a golyófegyver második löponti távolánál közelebb vagon: a golyó a tárgy felett fog elmenni, süllyedése nem lévén még oly nagy, hogy pályája az irányzó vonalt átvághatná. És viszont, ha a löpőpontnál távolabb eső tárgyra czélozunk, a golyó a tárgy alatt fog elmenni, mert süllyedése következtében történendő átvágási pont már jóval időbb létesült.

Ezekből következik tehát, hogy a második löpőpontnál közelebb eső tárgyaknak alája, a messzebb esőknek pedig föléje kell czélozni: vagyis első esetben a célzó gombot finoman, a másodikban gorombán kell venni. (Die Mücke fein oder grob nehmen.) Az első löpőpontnál közelebb eső távolságokban az irányzó vonalnak a golyó pályájától eltérése oly csekély, hogy czélozásnál különbséget nem tesz.

Minden a levegőbe függőlegesen felhajított test a vonzás irányában haladván, addig halad felfelé, míg erejét végkép elvesztve a földre vissza nem esik. Ezen természeti törvényt követi a fegyverből függőlegesen fellőtt golyó is. Mivel pedig az irányzó vonalnak a golyó pályája általi második átvágása egyedül a golyó süllyedése következtében létesülhet: nagyon természetes, hogy a függőlegesen fellőtt golyónál nem történhetik. Ha tehát valamely tárgyra függőlegesen lövünk felfelé: annak mindig alája czélozzunk, különben föltte lövünk el. Ezen golyólövési szabályra a vízirányosságtól 45 fok alatti eltérésnél kell már ügyelni: mert ekkor a golyó jóval tovább halad — mint vízirányban — míg süllyedni kezd. Ha valamely mélységbe egészen függőlegesen lövünk le, szintén a tárgyra egyenesen kell czélozni, mert a golyó a vonzás és szabad esés irányában haladván, az irányzó vonalt másod ízben át nem vághatja. Azonban, ha eltérve a függő iránytól részült lövünk lefelé, ellenkezőleg a tárgyak fölé kell tartani: mert a golyó nagyobb süllyedése következtében fegyverünk löpőpontja a vízirányi löpőpontnál jóval közelebb esik.

Ezen golyólövési szabályokon és tudnivalókon kívül legnagyobb szüksége vagon a golyólövőnek a távolság biztos meghatározására. A golyó pályája az irányzó vonalt csak két pontban vágván keresztül, ki golyóval biztosan akar löni: ezen átvágási pontok távolságát szabad szemmel pontosan meghatározni és a czélozást mindig a távolsághoz alkalmazni kell tudnia. A távolság biztos meghatározása nélkül — bármily mértékben bírjuk a lövés technikáját — jó golyólövők nem lehetünk. Ezen körülményben találjuk okát annak, hogy sok jó czéllövő (Scheibenschütz) rosszul lö vadra: amannál ugyanis a távolság határozott, míg ez utóbbinál határozatlan. A szél, levegő, világosság és egyéb körülmények a golyólövésre minő befolyást gyakorolnak, a tapasztalás arra mindenkit hamar megtanít.

Végre meg kell említeni, hogy sokan a golyólövés

elméleti ismeretét feleslegesnek tartják, azt hozván fel indokul, hogy sok kitünő golyólövő van, kinek elméleti ismeretekről fogalma sincs. Ezen állítás igazságát kétségbe vonni nem lehet s azért röviden csak azt felelhetjük: hogy az elméleti ismeretek nélküli jó golyólövők sok évi tapasztalás után jutottak azon fökora, melyre elméleti ismeretek birtokában rövid idő alatt érhetnek volna.

R. F.

Vadászati és lövészeti hírek.

— **A fegyveradó** leszállítására vonatkozólag, mint az „Országgyűlési Ertesítő“ írja, Szapáry pénzügyminiszter kijelentette a képviselők értekezlete által kiküldött bizottság tagjainak, hogy nem ellenzi a leszállítást, sőt maga is több jövedelmet remél a kincstár javára a leszállításból, s ennél fogva figyelmet fordít e kérdésre. A jelen költségvetésnél azonban — a nélkül, hogy megzavartatnék — már erre vonatkozólag intézkedni nem lehet, de a jövő évre reményli, hogy a tárgy elkészíthető lesz.

— **Farkaskaland.** A tél most is javában tart a székelőföldön, s így van kilátás arra, hogy a végzetlen számú farkas-históriákhoz sorakozik még néhány. Márczius 15-én, mint a Szemere írja H. S. szepesi-sz. györgyi lakos Csik felé utazott s a tusnádi fürdőn túl gyalog haladt úti társával a meredeken fölfelé kapaszkodó járműtől kis távolságban. Közvetlen előttük lábatlankodott a fuvaros kutyája, midőn az út melletti erdőből kiugrott két megtermett ordas s a megrémült kutyát megragadva, bevonszolták a sűrűbe. Minden kiabálás, láрма hasztalan volt, hogy az ebet megszabadítsák. Messze az erdő mélyéből több perczig rémesen hallatszott a kízótt állat halálos vonítása.

— **Végzetes vadászat.** Borzasztó szerencsétlenség történt e napokban Temesváron. Négy jóbarát összegyűlt, hogy a vasárnapot elpuskásszák, azaz: hogy vadászni menjenek. Indulás előtt megtöltötték fegyvereiket, de a társaság egyik tagja, midőn fegyverét a földre eresztette, véletlenül oly szerencsétlenül érintette ruhájával annak kakasát, hogy az visszarándult, mire a fegyver elült és az egész lövés a szerencsétlennek mellébe furódott. A vigyázatlanság áldozata egy órai borzasztó kínlás után meghalt. A vadászat természetesen meghiúsult.

— **Az egri polg. lövészársulatnak** 1879-ben 159 tagja volt, kik közül csupán 27 vett részt a lövészetben, és pedig 4 rendszeren, 7 többnyire, 16 pedig csak egyszer-kétszer. Tétetett összesen 8342 lövés, találatott 18492 kör, ezek közt 2352 mély kör (peller). Befizetett lövésdíj összesen: 374 frt 7 kr., ebből körosztalékokra visszafizetett 213 frt 58 kr.; arany-ezüst jutalmakra, továbbá nyert libák és kacsák bevásárlására fordított 156 frt 14 kr.; egyéb, a társulati pénztár által fedezett költségek pótlására maradt 4 frt 7 kr. A résztvett lövészek a következő eredményt érték el, nevezetesen: Dr. Mesztrich Caesar tett 1689 lövést, talált 4959 kört, ezek közt 686 mély kört; fizetett lövést 68 frt 85 krt, körosztalékban visszanyert 56 frt 91 krt, továbbá nyert 40 frankot aranyban, 6 ezüst forintot, 11 libát és 15 kacsát. Fekete Sándor 1465 lövéssel 3716 kört (489 mélyet) talált; fizetett 60 frt 85 krt, körosztalékot huzott 44 frt 11 krt, nyert 30 frankot, 4 ezüst forintot, 6 libát és 10 kacsát.

— **A miskolci polg. és honvédlövölde-egylet** részvényesei két hét előtt tartották meg évi közgyűlésüket Fekete Ödön elnöklete mellett. Örömmel vették tudomásul a részvényesek: hogy az egylet pénzügyi viszonyai a pontos kezelés folytán javulásnak indultak, a közgyűlés folyamata alatt az egylet javára 113 darab 5 frtos kamat nélküli elsőbbségi részvény iratott alá.

— **A györi lövészársulat** folyó évi márczius hó 29-én, husvét hétfőn délelőtt 10 órakor rendes évi közgyűlést tartott. Napirend: 1. Elnöki jelentés. 2. Pénztári elszámolás. 3. Tisztikar és választmány újjáalakítása. 4. Magyar lövész-szövetség létesítése iránti indítvány. 5. Egyéb indítványok.

— **A békés-gyulai sport-klub** lövészeti ünnepélye, mint a „Békésm. Híradó“ írja, az ahoz kötött várakozásnak teljesen megfelelt. Lövők ugyan nem nagy számban jelentkeztek, s magok a tényleg résztvevők is legtöbbször csak „puskázta“, a kitzött két díj azonban mégis akadt szerencsés nyerőkre. Az elsőt (egy szép domborívü tajtpipát), mely részben a mult évi galamblovészet felmaradt jövedelméből, részben a klub pénzén szereztetett be, — három lövés közül két sikerült lövéssel Paksy Miklós; a másodikat (ifj. Jantsovits Pál ajándokát) három lövés közül egy sikerült lövéssel, Ventiilla György nyerte el. A pisztoly-céllövésnél Terényi Lajos mint legpontosabb lövő vitte el a babért.

Képeinkhez.

— **A vasárnapi puskás.** (193. lapon.) Gyönyörű holdas éjben, pompás felszereléssel és kitzűnő fegyverrel indult ki a vasárnapi puskás szarvast lesni. A nemes vad mintha csak érezné, hogy avatatlan ellenfél van közelébe, nyugodtan áll és tekint maga körül. Vadászunk otthon felejtette a legszükségesebbet: a vadászati kedvet. Elaludt.

— **Bövények harcza medvével.** A bövények, az amerikai prairiek ez óriásai kivesző félben vannak; fehérek és indiánok, farkasok és medvék meg aztán a szigorú telek borzasztó pusztításokat tesznek soraikban évről-évre, s míg eddig ezer és ezer főre menő csordákban lepték el egész Észak-amerikát, ma mindinkább az északnyugati síkságokra húzódnak vissza. Számuk mindamelllett maig is tetemes, úgy hogy vannak utazók, kik állítják, hogy a prairieeken Missouriból Mejjikóba menve negyven álló órán át haladtak folyvást legelésző bövény-csordák közt, melyek az egész vidéket elborították. Képünk a bövények harcát ábrázolja, a mint megrohanják a medvét, mely sűrű harasztban békén legelésző tinőt megtámadta s maga alá gyűrte.

HALÁSZAT ÉS HALTENYÉSZTÉS.

Halászatunk érdekében.

A földmivelést űző honpolgárokat akarnám mozgalomra hívni és arra birni, hogy a haltenyésztést, a közgazdaságnak ezen fontos ágát, egyszer már az őt megillető figyelemre méltassák.

Világszerte minden művelt nemzet foglalkozik a haltenyésztés ügyével, mindenütt gyökeret vert az a meggyőződés, hogy a vizeket ép úgy kell művelni, mint a földet, hogy a halakat ép úgy kell tenyészteni, mint a szarvasmarhát.

Minél jobb és bővebb táplálékot nyújthatunk a népnek, annál erőteljesebbé, miveltebbé, szabadabbá válik az. A történelem bizonyítja, hogy a rosszul táplált népek szellemileg sem érnek sokat.

Saját érdekünk, jólétünk, hazánk népgazdaságának emelése okvetlen megkívánja, sőt parancsolja, hogy minden kínálkozó forrást, melyből erőnk, vagyónunkat növeszthetjük, föl is használjunk. S ime azon forrásoknak egyike, melyből elég erőt és bő vagyont merithetnénk, hazánk vizei.

Magyarország vizeinek területe Hunfalvy szerint körülbelül 1,300.000 holdra tehető, mely vízfelület után csekély kis gondozás mellett legalább is 120,000.000 kilogramm halhúst lehetne termesztani. Mily nagy nyereség volna ez az országra nézve.

„Azelőtt azon országok voltak a legboldogabbak“ mondja Buckle, „melyekben a természet a legkegyesebb volt, most azonban azok, melyekben az ember a legtevékenyebb.“ S épen tevékenységre, munkásságra hívom föl a kis és a nagy birtokos urakat.

Országunk nagyjai a földmivelés terén szép példával mennek előre, méltóztassanak a vízmivelés terén is a vezérszerepet elvállalni. Tűzzék ki a haladás zászlaját a haltenyésztés ügyében is, és kísértsek meg egy országos haltenyésztő egyesület alakítása által a haltenyésztést űző és űzni akarók érdekeit összpontosítani s így országunk halászati ügyének küszöbön levő rendezésére is közvetlen befolyást gyakorolni.

A körülöttünk történő mozgalmak hullámai már elérkeztek hozzánk is, és mi jobbat nem tehetünk, minthogy azoknak továbbterjedésére egész erőnkkel öntudatosan közreműködünk.

„Viribus unitis“ korunk jelszava, fogjunk tehát hozzá egyesült erővel halászati ügyünk emeléséhez.

Kriesch Fános,
műgyetemi tanár.

A balatoni halászat rendezése.

(A „Magyar Föld“ tudósítójától.)

Keszthely, márcz. 22.

Folyó hó 22-én d. e. 10 órakor Keszthelyen a m. kir. gazd. tanintézet nagy termében Ürményi József Zalamegye főispánjának elnökte mellett tartatott meg a földmivelési miniszter által a balatoni halászat rendezése ügyében összehívott értekezlet.

Jelen voltak Zalamegye részéről Csészák László a keszthelyi, Péczeli László a balaton-hídvégi, Trsztyanszky Lajos a csobánczi uradalmak képviselői, Somogy megye részéről Rozenberg Mihály, Hencz Károly nyug. tisztartó, Wlassics Károly tisztartó, Gergye Ferencz és Leipezig István állammérnök.

Veszprém megye hivatalosan nem volt képviselve, e megyéből a veszprémi káptalan képviselője és több halászati bérlő jelent meg. Zala- és Somogy megyékből szintén számos halász és halászati bérlő vett részt az értekezleten. A jelenlevőknek összes száma 100-ra tehető.

A jegyzőkönyv vezetésére elnök Sparszám Pál gazd. tanintézet s. tanárt hívta fel.

Elnök üdvözölvén az értekezleten megjelenteket, sajnálkozását fejezi ki az iránt, hogy ama balatoni halászati bérlők, kik a balatoni halászat folytonos csökkenése tárgyában a földmivelési miniszteriumhoz folyamodtak és kiknek felvilágosításai az értekezlet feladatát rendkívül megkönnyítették volna, elmaradtak. Ezután előadja az értekezlet czélját és felolvastatja jegyző által a földmivelési miniszteriumnak az értekezlet megtartása ügyében hozzá intézett leiratát.

Minthogy pedig a balatoni halászat csökkenésének egyik főokául a balatoni halászat ideiglenes rendezése tárgyában Zala-, Somogy- és Veszprém megyék által alkotott szabályrendeletnek, főleg a tilalmi időre vonatkozó szakaszai hozattak fel, elnök tájékozás végett felolvastatja e szabályrendeletet egész terjedelmében, ugyszintén a földmi-

velési miniszterium részéről a kir. természettudományi társulathoz a balatoni fogas ivarzási idejére vonatkozólag tett három kérdőpontjára adott feleleteket.

Ezuán elnök felhívja a jelenlevőket, hogy mindazon eszközöket adják elő, melyek segítségével a balatoni halászatot fenyegető veszély elhárítható lenne és a fentebbi szabályrendeletnek a céljának megfelelő megváltoztatására vonatkozó javaslataikat.

Beck Sándor a keszthelyi takarékpénztár igazgatója és halászati bérlő, hosszabb és helyesléssel fogadott beszédében vonatkozva a természettudományi társulat véleményezésére, oda nyilatkozik, hogy ezen véleményadásnak a fogas ivarzási idejére vonatkozó részével ellenkező tapasztalása van, a mennyiben a fogas ivarzási ideje rendszerint ápril elejére esik és május közepén túl nem tart, tehát a Balatonban — mert csak a helyi viszonyokra van tekintettel — június és július havaiban soha nem tapasztaltatott.

E szerint elégségesnek tartaná, ha a tilalmi idő, miként eddig, ápril hó 1-én venné kezdetét és május hó 15-ig tartana, a midőn is a halászat főleg a fogásra való tekintettel minden kár nélkül megtörténhetnék.

Felhívja továbbá az értekezlet figyelmét arra, hogy főleg a Zala hidja által a nagy Balatontól elválasztott úgynevezett kis Balatonban a fogas legnagyobb ellensége, a csuka ijesztő módon szaporodik az óta, mióta t. i. a vejsz (halászati eszköz) használata a szabályrendelet által tiltatik. Szóló a csuka ily nagy mértékbeli elszaporodásában is véli egyik okát látni a fogas száma oly feltűnő csökkenésének.

Végül említést tesz arról is, hogy a ponty, a mely a Balatonnak szintén egyik kedveltebb hala, csekélyebb ólób mélységű vizekbe is kihuzódván, a Balatonba nyíló csatornába átmege, a hol azután a halászatra nem is jogosultak által nagy mennyiségben fogatnak és elpusztítatnak, minthogy pedig ezen pusztítást az elégtelen mennyiségben rendelkezésre álló rendőri közegek megakadályozni nem képesek, halászati csőszők alkalmazását tartja szükségesnek.

Rosenberg Mihály halászati bérlő tapasztalása szerint a fogas ápril közepe előtt ritkán ivarozván, a tilalmi idő kezdetét ápril 10-ére vélné megszabandónak, annál is inkább, miután a halüzlet is a bőjti napok miatt ápril első hetében a legjutalmazóbb.

Soós Mihály gazd. tanintézeti tanár tapasztalása szerint a szabályrendelet életbeléptetése óta a keszthelyi piacon sem a fogas, sem pedig más halak kínálata nem csökkent; miért is tekintettel a fogasnak élettermészete által kiszabott fejlődési és szaporodási viszonyaira, különösen pedig a Balaton vizének és a vidék légmérsékletére, melyeknél fogva ápril eleje mondható azon időpontnak, midőn a fogas ivarzani kezd, a szabályrendeletben megszabott tilalmi időt egész terjedelmében meghagyandónak véleményezi.

A tilalmi időre vonatkozólag, még több oldalról tett nyilatkozatok után elnöklő főispán a túlnyomó többség határozataképen kimondja: hogy a szabályrendeletnek 2-ik tilalmi időre vonatkozó §-a olyképmódosítandó, hogy a tilalmi idő ápril hó 1-től május hó 15-éig terjed.

Ugyszintén Beck Sándor és Trsztyánszky Lajos indítványára határozatlik: miszerint a fogásra nézve kártékony halak, nevezetesen a csuka állományának csökkentése tekintetéből a tilalmi időszakon kívül a kis Balatonban a vejsz használata engedtessek meg, illetőleg a szabályrendelet idevágó intézkedése ez értelemben módosítsassék.

Murvay Jakab halászati bérlő az értekezlet figyelmét felhívja a Beck Sándor által is hangsúlyozott ama körülményre, hogy számos balatoni hal a Sió és más egyéb

a Balatonba nyíló csatornába hatolván és tapasztalás szerint ismét oda vissza nem térvén, a csatornapartok mentében a lakosok által jogtalanul nagy mennyiségben és a tilalmi időn belül is kifogatik, mely körülmény szintén nem csekély mértékben járul hozzá a fogas és más egyéb balatoni hal állományának csökkenéséhez, indítványozza ennél fogva, miszerint a Sió és esetleg a többi csatornán alkalmas rostélyok létesíttessenek, melyek a halaknak átmenetelét akadályoznák.

Ezen indítvány ellen több oldalról felhozott érvek, főleg pedig ama körülménynél fogva, hogy ez intézkedést magánjog sérelme nélkül kivinni alig lehetne, elnöklő főispán nem tartja kompetensnek az értekezletet, e tárgyra nézve határozni.

A rablóhalászat megakadályozása, valamint a tilalmi idő szigorú megtartása tekintetéből elnök határozatilag kimondja, hogy a földmivelési miniszterium, ugyszintén az érdekelt megyék megkerestessenek aziránt, hogy a halászatra felügyelő közegek megfelelő módon szaporíttassanak, esetleg minél nagyobb számban halászati csőszők alkalmaztassanak.

Ezután az elnök köszönetet mondva az értekezleten jelen voltaknak megjelenésükért, a gyűlést berekeszti.

— **A fővárosi halpiacz** az ünnepek alatt nagy élénkségnek örvendett, és a kereslet a küszöbön álló ünnepek alkalmával nagy mértékben emelkedett. A halászok kettőzött erővel dolgoztak, hogy a közönség igényeit kielégítsék, de ezenkívül a Tisza, valamint a Balaton vidékéről számos szállítmány érkezett Budapestre, valamint számos vidékre, hol a fogyasztást főleg behozatal által fedezik. A hal ára nem igen emelkedett, és tekintve, hogy nagyobb mennyiségek eladása főleg olcsó árak által eszközölhető, valószínű, hogy a hal ára ezután nem fog tetemesen felszökkeni.

— **Derék fogás.** Mult napokban a felső szent-györgyi halászok egy huzásra 50 mázsa halat fogtak a Zagyvából. Ily huzás, mint a „Lehelkürt“ írja, nem ritka azon a tájon, így mult nyáron a pusztakerek-udvari Zagyva mederben szintén egy huzáson 150 mázsát fogtak. A halak többnyire potyka, keszeg és harsa voltak, csuka alig akadt nehány, mi a mellett látszik bizonyítani, hogy nagy részök a Tiszából huzódott ide. A halászat nagy, az egész folyam szélességét átfogó hálóval történik, a háló alsó részén ólom súlyok vannak, mik egész a folyam fenekéig vonják le a hálót. Feljebb meghatározott távolságban egy más hálóval el van zárva a folyó, s így midőn az alsó hálót a felső elzárásáig vonják, a folyamban lévő nagyobb hal jórésze elfogatik. Egy ily jó fogás alkalmával másfél napon át alig győzték egy huzás eredményét kosarakra szedni.

— **Halikra számlálására** ürmértékeket alkalmazhatni, melyek után, az eddig tett próba számlálások alapján a halikra száma meghatározható. Ezek szerint 1000 halikra következő tért foglal el: lazac 204—235 ccm. (kübcentimétert) californiai lazac 315 ccm. rajnai lazac 204 ccm. tóbeli pisztráng 220, tengeri pisztráng 160, pataki pisztráng 108—138 cm.-t.

— **A halászati ügy barátait,** különösen a haltenyésztőket tisztelettel kérjük, hogy küldjenek lapunk számára mennél több tudósítást a halászat és haltenyésztés köréből. Gyakran a legkevésbé fontosnak tetsző apró események jelentékenyek lehetnek, mert sok oldalról kapott apró hírekből bírálhatjuk meg legjobban halászatunk és haltenyésztésünk állapotát. A mesterséges haltenyésztést és halászatot nemzetgazdasági szempontból mi a vadászatnál jelentékenyebb dolognak tartjuk, miért is lapunk e rovatát nagy gondal kívánjuk szerkeszteni.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Lovagjátékok Bécsben.** A tavali diszmenet után a bécsi főrangú világ az idei trvaszra ismét fényes közepkori ünnepélyt tervez. A „Karoussel“ körülbelül hasonló lesz a tavalyi diszmenethez. Az idén Miksa császár idejébeli alakok fognak elvonulni a nézők előtt részint kocsin, részint gyalog, különféle vadászatot, diadalmenetet, tornajátékot stb. utánözva. Ha a tavalyi diszmenet a középkor polgári elemeit mutatta be, ez alkalommal a középkori arisztokraczia lesz feltüntetve a karusselban. A bécsi iparosok és gyárosok persze szép keresetben részesülnek ismét, mivel a jelmezek, kocsik, fegyverek elkészítése tömörked munkába kerül, s a főrangú világ egymással versenyez ezeknek mennél nagyobb pompával való kiállításában. Részt vesznek benne az osztrák főhercegek is. Az egésznek főrendezője gr. Török, s állítólag tőle ered az eszme is. A karoussel fődarabja egy renaissance-minta szerint tervezett diszkocsi, pompás falevélalakú jármű, mely különféle alakokkal és faragványokkal gazdagon lesz díszítve; az aranyozást nem kímélik tőle; e kocsiban nyolcz szép hölgy fog ülni, festői gazdag jelmezben. A szekér elé négy ló lesz fogva, mindeniken egy lovászszal. — Lesz egy vadászmanet öt csoportozattal, melyek a zerge-, szarvas-, sólyom-, medve- és vaddisznó-vadászatot fogják bemutatni. Ezek közt lesz egy szekér, melyen az elejtett vadakat viszik. A menet további részeiben egyes urak két és 4 lovas kocsikban hajtanak el a nézők előtt. Mind e kocsik gazdag kiállítással készülnek, domborművű arabeszekkel, faragványokkal és aranyozással láttatnak el; két oldalt az illető kocsihajtó czimere lesz látható. E czimerek igen hatásos módon vannak felhasználva díszítő motívumul, paizstartók csaknem életnagyságban mintáztatván a kocsik mellett jobbról és balról magasra felnyulnak. A paizstartók többnyire állati alakok, meg vannak aranyozva, a czimerek pedig a czimertani czimeket mutatják. A karousselben magyar főurak is részt vesznek. A résztvevők nevei a következők: **H ö l g y e k l ó h á t o n:** Larisch, Mennsdorf, Apponyi-Széchenyi, Stockau-Baltazzi, Larisch-Wallersee, Pálffy Gizella, Kinszky Lili, Andrássy Etelka, Hardegg-Harnoucourt és Andrássy Irma grófnők, Auersperg, Trauttmansdorff és Khevenhüller hercegnők, Vecsera bárónő és Baltazzi-Ugarte asszony. **H ö l g y e k a d i s z k o c s i k b a n:** hg. Lichtenstein Alfredné, Schönborn, Haugvitz, Mannsfeld, Colloredo. Pallavicini Ninischek, Trauttmansdorff-Lichtenstein grófnők s Bourgoing-Kinszky bárónő. **F é r f i a k l ó h á t o n:** Lichtenstein, Solms, Lobkovitz, Khevenhüller, Auersperg, Fürstenberg, Kinszky, Thurn-Taxis hercegek, Hunyady, Larisch Henrik, Pallavicini, Dubsy, Csáky, Thun, Mannsfeld, Clam, Larisch György, Hoyos, Stockau, Coudenhoven grófok, Gudenus, Suttner, Orczy és Berzeviczy bárók. — **F é r f i a k k é t l o v a s k o c s i k b a n:** Vilmos főherceg, Larisch György, Schönborn, Török, Hunyady grófok, Trauttmansdorff herceg, gr. Larisch Henrik, Baltazzi; **n é g y l o v a s b a n:** Eszterházy, Trauttmansdorff, Thurn-Taxis hercegek és gróf Török.

— **Villanyos fék.** A Ludovika-Akadémia közlönyének imént megjelent márcziusi füzetében a villanyos fékről a következőket olvassuk: Engström A. Párisban villanyos féket szerkesztett bokros, ágaskodó, rugó stb. lovak fékezésére, illetőleg az egészségnek nem ártó és mégis megdöbbentőleg ható megbüntetésére. A szerkezet villany-ütegből, Rumkopf-féle készülékből, és a zablához vezető szijból áll. A villany-üteg a lovasnál a nyeregtáskában, a kocsin a kocsis ülése alatt helyeztetik el; a villanyvezető-sodronyokat magában foglaló szijak a különösen alkotott zabolafékkal vannak összeköttetésben. A villanyütegen levő gombra való nyomás által a lovas vagy kocsis villanyos ütést gyakorol a ló szájára, mely azonnal megdöbbenve, reszketve csendesen megáll.

— **A szakimeret terjesztése országos lötenyésztésük terén** igen fontos feladatot képez; mert hiába állítja a kormány a legjobb méneket tenyésztőink rendelkezésére, ha helytelen párosítás és főleg a csikók czélszerűtlen felnevelése a kellő eredményt meghiusítja. E czél elérése végett földmívelési miniszteriumunk már évek előtt egy népies nyelven irt munkát: „A falusi lötenyésztőt“ szerkesztetett, mely eddig már 4000 példányban osztatott ki a lötenyésztőbizottságok és gazdasági egyletek által ingyen a földmives tenyésztők körében. E mű első kiadása most elfogyván, a miniszterium új kiadást, azonkívül egy rövid utasítást is fog szerkesztetni, mely csupán a helyes párosítást és okszerű csikónevelést tárgyalva, olesó kiállításra folytán igen számos példányban fog a földmives tenyésztőknek díjtalanul rendelkezésre bocsáthatatni.

— **Magyar lovak külföldön.** Németországban még nem nyílt meg a campagne; ott is miként nálunk, még csak az időmítő pályákon folyik a munka. Nem érdektelen azonban egy kissé körültekintetünk az ottani legutóbbi nevezéseken, melyekben 2 éves csikaink engagirozva vannak. A badenbadeni „Zukunftpreis“ 10,000 markjáért 58 nevezés történt; s ebből 18 magyarországi tulajdonosé; a gr. Henckel-istálló 4 lóval, hg. Eszterházy 2, gr. Feszetics Taszilo 2, Blaskovics Ernő 2, Blaskovics Miklós 1, gr. Zichy Béla 1, és gr. Apponyi Antal 1 lóval szerepelnek. Blaskovics Ernő egyik engagirozott lova: „Szt. Márton“, édes testvére „Kincesem“-nek, mely teljes hasonmása a híres kanczának, mind színre, mind formára és alakra. A „Thüringi díj“-ra (Gotha), melynél 5000 márka képezi a díjt, márcz. 9-én záródtak a nevezések, és pedig 44 aláírással. Itt ismét 4 magyarországi tulajdonos lovai szerepelnek, és pedig: gr. Henckeltől, 3. Blaskovics Ernőtől a fentebb említett 2, Blaskovics Miklóstól 1, s gróf Apponyi Antaltól 1 csikó.

— **A „Magyar Föld“** közgazdasági napilap előfizetési felhívását lapunk jelen számához mellékelve veszik t. olvasóink. A „Magyar Föld“ a magyar gazdák orsz. értekezlete végrehajtó bizottságának közlönye, a Dessewffy, Széchenyi, Károlyi grófok voltak indítói, közgazdaságunk minden kérdését felöleli s közgazdasági agitációjának máris nem egy sikerét jegyezheti fel. A „Magyar Föld“ előfizetési ára egész évre 16 frt, félévre 8 frt, negyedévre 4 frt, egy óra 1 frt 50 kr.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. Isó J. ur érdekes ismertetését, — ha megengedi — később fogjuk hozni. — *F. M. urnak* a vadászati adóra vonatkozó nézeteit nem helyeseljük. — *S W.* A chooke-boore fegyver a nagyobb göbécset nem hordja össze. A kamara üregét jobban kitöltő Eley-féle töltényeknek előnye, hogy a fegyver nem rug erősen, továbbá a biztonságosabb és hatásosabb lövés. — *Andrássy J.* ur kérdésére csak később adhatunk részletes tudósítást. — *A. A.* ur kívánsága nemsokára teljesíteni fog. — *Kiss H.* ur közleményét adni fogjuk.

Báró Mednyánszky Árpád és Egerszeghy Sándor,
kiadó-tulajdonosok.

Nyílttér.

Springer János örökösei

fegyvergyárosok és cs. kir. kamarai szállítók
Bécs,

Raktár: Stock im Eisenplatz Nr. 5.
Gyár: Josefstadt, Josefgasse Nr. 10.

Magyar és külföldi nevelőnőket ajánl és francia játszótársak hozatását gyorsan eszközli:

HENTALLER BATTÁ SZILÁRDA,

Budapest, ősz-utca 22. sz. I. emelet.

Lóvásár,

lódíjazás, lóárverés, ügetőverseny,

BUDAPESTEN május 2-4-én 880. az új vásártéren a kerepesi-ut végén 500 lóra berendezett istállóknban.

Díjaztatni fog a legszebb egy pár kocsiló.

1-ső díj államdíj egy mezőhegyesi kanca 220 aranyérték, 2-ik díj 30 arany 10 frankos 3-dik 20 arany, 4-ik 10 arany, 5-ik 5 arany.

A legszebb háttas ló.

1-ső díj, tiszteletdíj 200 f. adja ifj. gr. Eszterházy Miklós, 2-ik 20, 3-ik 10, 4-ik 5 drb, 5-ik 4 drb arany.

A díjra pályázó lovaknak ápril végén legkésőbb május 1-én a társaság istállóiban felállítva kell lenni, minden ló után beíratási és istálló-pénz fejében 10 frt, elemezésért naponként 80 kr, lovasért 30 kr és az eladási árból akár árverésen vagy azon kívül történt 2 százalék fizetés-dó; a díjazás május 2-án reggel fog történni; ezen lóvásár Európa minden lótevő államában hirdetni fog, máj. 4-én reggel veszi kezdetét a lóárverés, árverés alá kerülnek kocsik, szerszámok, nyergek s lóhoz tartozó iparezkek ujak és használtak, a kik ezen árveréshez tárgyakat akarnak hozni, kellő időben leendő jelentkezésre utasítanak.

ÜGETOVERSENY MÁJUS 2. dél 12 órakor a városüggetben a tó körül.

I. Hat évnél nem idősebb magyar lovak kettős fogattal 5 díj, összesen 234 darab arany díjjal.

II. Bármely koru magyar lovak kieltős fogattal 4 díj, összesen 74 drb aranydíjjal.

III. Egyes fogat bármily lóval 4 díj, összesen 84 arany díjjal.

IV. Fiakker verseny 5 díj, összesen 284 frt.

Hasonló lódíjazás, lóárverés, ügető-verseny és sorsjáték lesz október 3-án Budapesten.

Debreczenben április 19-én általunk rendezett nagy lóvásár. Felhívjuk továbbá a lókedvelő közönség figyelmét az általunk berendezett lóeladási bizományi istállókra.

Minden ez ügyre vonatkozó felvilágosítások, kérdések, bejelentések az igazgatóságához intézendők.

A „Lótenyésztés emelésére alakult részvény-társaság”

Budapesten, a kerepesi-ut végén 1880. mártius hó.

Mindennemü

vad és más bőröket

nevezetesen:

róka, nyest, görény, borz, vidra, nyúl, házinyúl, őz-szarvas, kecske, fia-kecske, bány, birka és borju bőröket stb. a legmagasabb áron vásárol

KÖLNER D.

bőr és szárazmá-arak kereskedése Lipce (Leipzig) Brühl 54.

Küldemények posta útján bérmentve kéretnek küldetni, melyért az összeg posta fordultával bérmentve küldetik meg. Felvilágosítások készséggel nyujtának.

Br. Mednyánszky Árpád és Egerszeghy Sándor

„ORSZÁGOS KÖZPONTI HIRDETÉS-FELVÉTELI IRODÁJA”

Budapest V. fürdő-utca 4. sz.

ajánlkozik a lehető legmérsékeltőbb feltételek mellett hazai és külföldi legszolidabb földhitelintézeteknél, jelzálog kölcsönök gyors keresztülvitelére és a jelzálogi-kölcsönrel járó telekkönyvi ügyek lebonyolítására, minden készpénz előleg nélkül.

KIRNER JÓZSEF,

cs. kir. udvari puskaműves
BUDAPESTEN.

Raktára IV. Szervita-tér, gyára VII. Király-u. 67
ajánlja mindennemü vadász-fegyvereit.

Lefauchaux vadász-fegyverek, sodrony- vagy damasz-ésövekkkel: 30 frttól 70 frtig.

Lancaster vadász-fegyverek, sodrony- vagy damasz-ésövekkkel, 40 frttól 110 frtig.

Mindennemü Lancaster vadász-fegyverek, saját gyártmánya, díszes véséssel, vagy angol modoru kiállításal, Choce-Bore amerikai furásu esövekkkel, Express-Rifle kétesövü golyós fegyverek, melyek golyóröpte 200 lépésig tökéletes vízszintes. Egyesövü golyós fegyverek, czéllő-pisztolyok.

Flobert szoba-pisztolyok 12 ft — krtól 17 ft — krig.

Flobert szoba-fegyverek 13 „ — „ 25 „ — „

Lancaster töltények 16 öblüek

barnák 1 „ 60 „ — — „

Lancaster töltények 12 öblüek

barnák 1 „ 80 „ — — „

Eley-féle angol Lancaster töltények 16 öblüek

2 „ 20 „ 3 „ 20 „

Eley-féle angol Lancaster töltények 12 öblüek

2 „ 50 „ 3 „ 50 „

Lefauchaux töltények 16 öblüek, 1 frt 40, 2 kr.

frt 20 kr, 3 frt.

Lefauchaux töltények 12 öblüek, 1 frt 80 kr. 2

frt 60 kr. 3 frt 50 kr.

Bogardus-féle üveggömb-dobó gépek, 20 frt, 100

pehelylyel töltött üveggömb 5 frt.

Mindennemü forgony-pisztolyok 5 frttól 49 frtig

Raktára Bécsben:

SEENGER FERENCZ X. urnal

I. Seiler-gasse 4.

Váczi körut

27. sz. a.

A „Páris városához”

czimzett szálloda

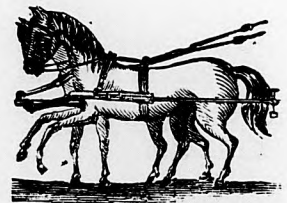
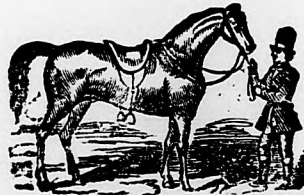
mellett.

STEIN MANÓ

polgári és katonai szijgyártó és nyerges mester

a szerb fejedelem Ö Fenségének udvari szállítója.

A nagyérdemü közönségnek ajánlja nyergek, kantárok, vadászati-és löszerszámok, valamint minden e szakmába vágó eszközök bótartalmu raktárát.

Megrendelések és javítások leggyorsabban eszközöltetnek.